

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 12 januari 2024

Datum GS-besluit : 12 maart 2024

Vragen nr. 7

Vragen van **Statenlid mr. M. de Weerdt** (Volt) over Emissievrije nieuwbouw

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 12 januari 2024 door het lid van Provinciale Staten, **Statenlid M. de Weerdt** (Volt), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

De bouwsector is goed voor meer dan een derde van alle broeikasgas-emissies in de EU. Daarom hebben de Europese Raad en het Europees Parlement besloten dat alle nieuwbouw vanaf 2030 emissievrij moet zijn en alle bestaande gebouwen in 2050 moeten zijn omgebouwd naar emissievrije gebouwen. Nieuwe overheidsgebouwen moeten vanaf 2028 al emissievrij zijn.¹ Dit past binnen de Europese 'Fit-for-55'-doelen en het klimaatneutrale doel voor 2050.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Is het college het met Volt en de EU eens dat het emissievrij maken van gebouwen een belangrijke stap is naar een klimaatneutraal continent ?

Antwoord 1:

Ja.

Vraag 2:

Hoe ziet het college de provinciale rol hierin ten opzichte van de medeoverheden?

Antwoord 2:

De provincie speelt een coördinerende rol in de realisatie van het emissievrij maken van gebouwen, zoals vastgelegd in het [Coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!'](#). Samen met gemeenten en het Rijk ontwikkelt de provincie uitgangspunten en kaders voor regionale woningbouwprogrammering. Provincies regisseren de bovenlokale afstemming en ondersteunen gemeenten, die primair verantwoordelijk zijn voor hun woningbouwopgave. We faciliteren de verduurzaming van bestaande bouw door coördinatie, het verbinden van partijen, het financieren van pilots en het bevorderen van kennisontwikkeling. Het Servicepunt Duurzame

¹<https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2023/12/07/fit-for-55-council-and-parliament-reach-deal-on-proposal-to-revise-energy-performance-of-buildings-directive/>

Energie (SPDE), gefinancierd door de provincie Noord-Holland, ondersteunt met kennis en coördinatie bij de uitvoering van het Rijksbeleid voor lokale warmtetransitie. En als laatste is er de energiebesparingsplicht waar wij een handhavende rol hebben.² Voor nieuwbouw agenderen we systemische barrières bij het Rijk en andere partijen en ondersteunen we gemeenten om de woningbouw te versnellen en regionale woningbouwprogrammering vorm te geven. Er zijn regionale kaders vastgesteld in de [Woondeal 2.0 Regio Noord-Holland Noord](#) en [Woondeal Metropoolregio Amsterdam 2022-2030](#) waarin de verantwoordelijkheden van verschillende partijen worden beschreven. De provincie is betrokken bij diverse gebiedsontwikkelingen en projecten, waaronder het Investeringskader Woningbouw Ontwikkeling en het Stadsmakersfonds, waarbij verduurzaming van de woningbouw een belangrijk aspect is. Een provinciaal Actieplan Wonen 2024-2027 wordt opgesteld, met daarin diverse maatregelen voor toekomstbestendig bouwen, inclusief emissievrij bouwen.

Vraag 3:

Is het huidige beleid toereikend om de gestelde doelen voor nieuwbouw en nieuwe overheidsgebouwen te halen? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, wat gaat het college doen om wel aan deze eisen te voldoen?

Antwoord 3:

We gaan ervan uit dat het huidige beleid toereikend is, om de gestelde doelen voor nieuwbouw en nieuwe overheidsgebouwen te halen. Het beleid van het Rijk, waaraan wij mede uitvoering geven, is hierop gebaseerd. Om het huidige beleid te evalueren, maakt de provincie Noord-Holland steeds meer gebruik van instrumenten om de broeikasgasvermindering per sector te monitoren. Zo is er de (in ontwikkeling zijnde) provinciale Klimaat- en Energieverkenning (pKEV) en het [dashboard Energietransitie NH](#). Deze, en andere monitoring instrumenten, worden momenteel doorontwikkeld om bijsturing van het beleid mogelijk te maken om de gestelde klimaatdoelen te halen.

Vraag 4:

Welke concrete plannen heeft het college om ervoor te zorgen dat alle bouw in Noord-Holland aan deze eisen zal voldoen?

Antwoord 4:

De plannen van het college staan vermeld in het [Coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!'](#). Voor het versnellen van de regionale woningbouwprogrammering, en het behalen van de duurzaamheidseisen, worden verschillende provinciale middelen ingezet: zoals de flexibele schil met extra ambtelijke capaciteit, de bouwambassadeur, de kernteams versnelling en de OV-knooppunt aanpak (inzet OV-fonds). Ook worden knelpuntenbudgetten en subsidieregelingen beschikbaar gesteld (zie vraag 5). Daarnaast wordt circulair en biobased bouwen actief gestimuleerd door aan te sluiten op marktontwikkelingen en wordt er ruimte geboden aan opslag van circulaire bouwmaterialen.

Vraag 5:

Met welke middelen wil het bestuur deze doelen halen?

² Het Activiteitenbesluit milieubeheer (artikel 2.15) verplicht bepaalde bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uit te voeren. Deze energiebesparingsplicht geldt voor bedrijven en instellingen (Wet milieubeheer-inrichtingen) die per jaar vanaf 50.000 kWh of 25.000 m³ aardgas of een equivalent daarvan verbruiken. Dat betekent dat de energiebesparingsplicht niet alleen geldt voor veel bedrijven maar dat ook voor veel kantoren, publieke gebouwen en winkels.

Antwoord 5:

Naast particulier initiatief ten behoeve van de klimaatdoelen en de inzet van andere overheden zijn er door de provincie Noord-Holland verschillende middelen beschikbaar gesteld waaronder:

- Financiering en beschikbaar stellen van Servicepunt Duurzame Energie (SPDE) aan gemeenten voor kennisontwikkeling, -borging en -ontsluiting;
- Instrumenten en kennis uit het [Convenant Toekomstbestendige woningbouw](#);
- Subsidieregelingen;
 - [Flexibele schil versnelling woningbouw gebiedsontwikkelingsteams gemeenten Noord-Holland 2023, subsidie](#) (open),
 - [Woonakkoorden Noord-Holland, subsidie](#) (open). Deze Uitvoeringsregeling vervangt de Uitvoeringsregeling Woonvisie Noord-Holland 2020,
 - [Versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland, subsidie](#) (open),
 - [Stimulerend energietoezicht bedrijven Noord-Holland, subsidie](#) (verlengd),
 - [Verduurzaming dorpshuizen, buurthuizen en wijkcentra Noord-Holland, subsidie](#) (open),
- Overige beschikbare financiële middelen;
 - [Provincie Noord-Holland stelt €3 miljoen subsidie beschikbaar voor circulair bouwen](#),
 - €9 miljoen Energiebesparingsprogramma woningen (voor de bestaande bouw).

Vraag 6:

Een groot deel van de aanpak van deze doelen ligt bij zonnepanelen op daken. Vanaf 2027 moeten alle nieuwe publieke en commerciële gebouwen, met ruimte op het dak, zonne-energie-installaties bevatten en vanaf 2028 geldt dit voor alle bestaande publieke en commerciële gebouwen. Vanaf 2029 komen er zonne-energie-installaties op alle nieuwe residentiële gebouwen.³

Hoe worden deze eisen meegenomen en gehandhaafd in bestaande bouwplannen?

Antwoord 6:

Het toezien op naleving van regels en handhaving is een verantwoordelijkheid van de omgevingsdiensten, dit is ook op de regels voor zonnepanelen op gebouwen van toepassing. Zij beoordelen de bouwplannen die worden ingeleverd in overeenstemming met zowel de EU- als nationale richtlijnen. Het is belangrijk dat provincies nauw samenwerken met andere belanghebbenden, zoals gemeenten, bouwbedrijven en ontwikkelaars, om een effectieve implementatie van BENG-eisen te waarborgen.

Vraag 7:

Verwacht het college dat deze eisen met het huidige beleid gehaald kunnen worden? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, wat gaat het college doen om wel aan deze eisen te voldoen?

Antwoord 7:

Op dit moment is er onvoldoende zicht of deze eisen met het huidige beleid gehaald kunnen worden, ook omdat instrumentarium van verschillende overheden en initiatief van particulieren van belang blijft voor doelbereik. Om die reden wordt er nu ingezet op het ontwikkelen van monitoringsinstrumenten (zie vraag 3).

Vraag 8:

Welke (financiële) middelen zijn er vanuit de provincie, het Rijk en de EU beschikbaar om deze plannen te vervullen?

³<https://www.nl-prov.eu/alle-nieuwbouw-vanaf-2030-emissievrij-voorlopig-akkoord-tussen-europese-instellingen/>

Antwoord 8:

Zie antwoord vraag 5.

Naast de middelen vanuit de provincie, worden er diverse middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk en de Europese Unie. Het gaat hier om een groot aantal regelingen, waarvan de EU Interreg-middelen het bekendst zijn: hieruit komen onder andere het Groeifonds en Kansen voor West voort. Kansen voor West, specifiek voor corporaties, is een openstelling vanuit circulair bouwen. De focus van de openstelling is gericht op projecten die bestaan uit renoveren en/of het optoppen, aanplakken of uitplinten van bestaande gebouwen, waarbij biobased en/of secundaire materialen zoveel mogelijk worden toegepast waar dat mogelijk is (minimaal 50% secundair en/of biobased van de benodigde materialen).

Het Rijk ondersteunt via de standaardisatie in toekomstbestendig bouwen, met expertteams, de Nationale Aanpak Biobased Bouwen, subsidieregelingen en een City Deal voor circulair en conceptueel bouwen. Daarbij zijn er een aantal relevante landelijke plannen:

- [Klimaatakkoord](#);
- [Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024](#). Het Rijk heeft o.a. €222,5 mln. in het Klimaatfonds gereserveerd om meer zon-PV op daken en objecten te realiseren. Dit wordt verder uitgewerkt in het meerjarenprogramma 2025;
- [Programma Verduurzaming gebouwde omgeving \(PVGO\)](#);
- [Het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie \(NPLW\)](#) ondersteunt gemeenten in de warmtetransitie met uitleg, praktische voorbeelden en hulpmiddelen. Het NPLW bouwt door op de ervaring, kennis en producten van het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) en het Expertise Centrum Warmte (ECW), die overgaan naar het NPLW;
- Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl);
- Het warmtefonds, investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) en de Warmte Infrastructuur Subsidieregeling (WIS);
- Het kabinet maakte in 2021 ruim 1,3 miljard euro vrij: ongeveer een half miljard voor een nationaal isolatieprogramma, een kwart miljard voor de toepassing van warmtepompen en een half miljard voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.

Europese Unie:

- [Fit for 55](#) is een pakket maatregelen vanuit Europese klimaatwet, wat een wettelijke verplichting maakt van de doelstelling om tussen nu en 2040 de netto-uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55% te verminderen onder de [European Green Deal](#);
- Lees [hier](#) meer over de mogelijkheden hoe de EU de transitie naar klimaatneutraliteit financiert;
- Daarnaast zijn er verschillende lopende financieringsmogelijkheden van de [Europese Commissie](#), en biedt het [New European Bauhaus](#) ook verscheidene financieringsmogelijkheden voor dergelijke projecten.

Vraag 9:

Naast nieuwbouw moeten in 2050 ook alle bestaande gebouwen emissievrij zijn. Overigens moeten alle niet voor bewoning bestemde gebouwen het in 2030 beter doen dan de 16% slechts presterende gebouwen. Voor 2033 is het doel 26%. Voor residentiële gebouwen geldt dat in 2030 het energieverbruik met 16% gedaald moet zijn en met 20% tot 22% in 2035. Minstens 5% van die verlaging moet worden gerealiseerd door de renovatie van de slechtst presterende gebouwen.

Nationale plannen voor deze renovaties moeten uiterlijk 30 juni 2026 gereed zijn.⁴ Wat is de stand van zaken van deze plannen en welke rol hebben de EU, het Rijk, de provincie en de gemeenten?

Antwoord 9:

De status van de Nederlandse nationale plannen voor de renovaties van de bestaande bouw is nog onbekend. Het Rijk is verantwoordelijk voor het opstellen van deze plannen en de EU, de provincie en de gemeenten hebben een eigen rollen en verantwoordelijkheden voor het emissievrij maken van de bestaande bouw. De Europese Unie stelt richtlijnen en doelstellingen op. De Europese Commissie heeft daarbij een pakket deadlines en maatregelen gepresenteerd die erop gericht zijn de komende jaren de slechtst geïsoleerde 15 procent van alle gebouwen in de EU energiezuiniger te maken. Op basis van de Europese wetgevingen, stelt het Rijk nationale wet- en regelgeving op. Het is de verantwoordelijkheid van het Rijk om de nationale renovatieplannen op te stellen en te realiseren. Daarnaast coördineert het Rijk de uitvoering van de energietransitie en biedt financiële ondersteuning, zoals de subsidieregeling voor verduurzaming van woningen en gebouwen. Bij de uitvoering van deze plannen hebben de provincies een coördinerende rol en werken zij samen met gemeenten om gebouwen en de woningvoorraad te verduurzamen. Gemeenten zijn in de uitvoering verantwoordelijk.

Vraag 10:

Welke middelen zijn volgens het college nodig om deze doelen te halen?

Antwoord 10:

Wij verwachten dat het Rijk voldoende instrumentarium inzet om de doelen te halen. Hiervoor zijn er momenteel geen additionele middelen nodig vanuit de provincie.

Vraag 11:

Is het college er mee bekend dat de EU met de renovatiegolf uit de Europese Green Deal middelen beschikbaar stelt?⁵ Hoe is het college van plan om gebruik te maken van deze middelen?

Antwoord 11:

Ja, het college is hiermee bekend. Het aanmelden van de gelden uit de renovatiegolf is een verantwoordelijkheid van het Rijk. De status van de middelen vanuit de renovatiegolf is onbekend.

Het college benut de gelden graag, aangezien ze op verschillende manieren kunnen worden ingezet; om de energieprestaties van gebouwen te verbeteren, circulariteit te bevorderen, en financiële steun te bieden voor renovaties. Wanneer de gelden beschikbaar worden gesteld, zullen er concrete plannen gepresenteerd worden.

⁴ <https://www.nl-prov.eu/alle-nieuwbouw-vanaf-2030-emissievrij-voorlopig-akkoord-tussen-europese-instellingen/>

⁵ <https://europadecentraal.nl/onderwerp/klimaat-en-milieu/energie/energie-efficientie/>